

Toiminnallinen tasa-arvo ja yhdenvertaisuus Oulun kaupungin palveluissa

*Vuorovaikutussuunnittelija
Merja Niemelä*

26.5.2021

OULU

Oulu Capital
of Northern
Scandinavia

Hyvinvointikertomus –korona-epidemian vaikutukset

Koronaviruksen aiheuttama poikkeustila vaikuttaa laajasti eri väestöosien hyvinvointiin ja arjenhallintaan paitsi pandemian aikana, myös pitkälti sen jälkeen. Erityistä huomioita tulee kiinnittää lasten ja nuorten sekä heikommassa asemassa olevien hyvinvoinnin tukemiseen.

Koronaepidemia näkyy lisääntyneissä poliisin kotihälytystehtävissä.

Kasvokkaisen kohtaamisen puuttuessa ja hoito- ja tukipalveluiden supistuttua sekä yksinäisyys että mielenterveys- ja päihdeongelmat korostuvat. Monilla myös yhteydenpito läheisiin hankaloitui merkittävästi.

Erityisesti heikommassa asemassa olevien palvelut heikentyivät entisestään. Asiakastapaamisia peruttiin, kuntouttavaa työtoimintaa supistettiin, erilaisia matalan kynnyksen kohtaamispaikkoja suljettiin ja ruoanjakopaikkoja vähennettiin.

Koronatilanteessa väestön digitaitojen merkitys on kasvanut tiedonsaannin ja palveluiden kannalta. Ikäihmisten, maahanmuuttajien, mielenterveys-, päihdeasiakkaiden digitaidot ovat keskimääräistä heikommät.

Ruoka-apua tarvitsevien määrä kymmenkertaistui SPR Oulun osastolla. Hävikin ja EU:n ruoka-avun määrä on rajallinen ja se ei yksinään riittänyt vastaamaan tilanteeseen.

Korona on kerryttänyt hoito- ja palveluvelkaa.

[Etusivu - Oulu-apu - Oulun kaupunki \(ouka.fi\)](#)

Oulun kaupunki, seurakuntayhtymä, asukastuvat sekä useat eri järjestöt ja yritykset tarjosivat pahimpaan pandemia-aikaan apua arkeen ikäihmisille ja muille avuntarvitsijoille.

OULU

Tasa-arvon edistäminen

Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta

Lain tarkoituksena on estää sukupuoleen perustuva syrjintä ja edistää naisten ja miesten välistä tasa-arvoa sekä tässä tarkoituksessa parantaa naisten asemaa erityisesti työelämässä. Lain tarkoituksena on myös estää sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun perustuva syrjintä.

Viranomaisten tulee kaikessa toiminnassaan edistää naisten ja miesten välistä tasa-arvoa tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti sekä luoda ja vakiinnuttaa sellaiset hallinto- ja toimintatavat, joilla varmistetaan naisten ja miesten tasa-arvon edistäminen asioiden valmistelussa ja päätöksenteossa.

Erityisesti tulee muuttaa niitä olosuhteita, jotka estävät tasa-arvon toteutumista.

OULU

- [Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta 609/1986 - Ajantasainen lainsäädäntö - FINLEX®](#)
- <https://thl.fi/fi/web/sukupuolteen-tasa-arvo/tasa-arvon-edistaminen/>

Yhdenvertaisuuden edistäminen

Yhdenvertaisuuslaki

Lain tarkoituksena on edistää yhdenvertaisuutta ja ehkäistä syrjintää sekä tehostaa syrjinnän kohteeksi joutuneen oikeusturvaa.

Viranomaisen on arvioitava yhdenvertaisuuden toteutumista toiminnassaan ja ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin yhdenvertaisuuden toteutumisen edistämiseksi. Viranomaisella on oltava suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi.

Ketään ei saa syrjiä iän, alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, poliittisen toiminnan, ammattiyhdistystoiminnan, perhesuhteiden, terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Syrjintä on kielletty riippumatta siitä, perustuuko se henkilöä itseään vai jotakuta toista koskevaan tosiseikkaan tai oletukseen.

OULU

- [Yhdenvertaisuuslaki 1325/2014 - Säädökset alkuperäisinä - FINLEX®](#)
- <https://yhdenvertaisuus.fi/yhdenvertaisuussuunnittelu>

Toiminnallisen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen Oulun kaupungin palveluissa ja toiminnassa

Vuonna 2015 muuttunut yhdenvertaisuuslaki edellyttää kunnilta suunnitelmallista yhdenvertaisuuden edistämistä. Naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetussa laissa edellytetään, että kunnat edistävät suunnitelmallisesti sukupuolten välistä tasa-arvoa kaikessa toiminnassaan. Vuodesta 2015 tasa-arvolain tarkoituksena on myös estää sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun perustuva syrjintä.

Oulun kaupunki on hyväksynyt Eurooppalaisen peruskirjan naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta vuonna 2009 kaupunginhallituksen päätöksellä. Oulun kaupunki on julkisesti sitoutunut tasa-arvon edistämiseen allekirjoituksellaan. Oulu haluaa toimia asukkaiden hyvinvointia lisäämässä myös tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistämällä.

[Eurooppalainen tasa-arvon peruskirja | Kuntaliitto.fi](#)

OULU

Toiminnallinen tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma v. 2019-21

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimikunnan päätöksellä toiminnallisen tasa-arvon- ja yhdenvertaisuuden suunnitelma toteutettiin työryhmätyöskentelynä vuosille 2019-21. Kaupungin toimialat, liikelaitokset ja osakeyhtiöt asettivat tavoitteensa. **Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusvastaavien verkosto.**

Oulun Nuorten Edustajisto (ONE), maahanmuuttajaneuvosto, vanhus-, vammais- ja mielenterveys- ja päihdeneuvosto sekä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimikunta sekä järjestöt nimesivät työryhmään edustajansa. **Työryhmän monimuotoisuus.**

Suunnitelmasta on yhteys erityisryhmiä koskevaan, tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistävään suunnitelmatyöhön ja toimenpiteisiin (avoin hallinto, vuorovaikutus ja osallisuus, kotoutumishjelma, vammaispoliittinen ohjelma, lapsiystävällinen kunta..). **Osaaminen, resursointi ja suunnitelmatyön vaikuttavuus.**

Kaupunginhallitus hyväksyi 30.9.2019 § 320 Oulun kaupungin toiminnallisen tasa-arvon ja yhdenvertaisuussuunnitelman. Suunnitelma sisältää yhdenvertaisuusvaltuutetun ohjeistuksen mukaisesti toimialakohtaisia tavoitteita ja toimenpiteitä. **Toimialalähtöisyys lisää tavoitteiden konkreettisuutta.**

- Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyö on dialogista yhteistyötä.

[Tasa-arvosuunnitelmat - Päätöksenteko ja hallinto - Oulun kaupunki \(ouka.fi\)](#)

Sivistys- ja kulttuuripalveluiden tavoitteet 2019-21

Yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa ohjaavien asiakirjojen ja suunnitelmien toteutuksesta huolehtiminen

Palveluiden saavutettavuus

Osallisuuden kehittäminen yhdenvertaisuuslaki huomioiden

Henkilöstön osaamisen ja tietoisuuden lisääminen yhdenvertaisuus- ja tasa-arvoasioiden edistämiseksi

Yhteistyön kehittäminen yhdenvertaisuus- ja tasa-arvotoimijoiden kanssa

Sukupuolen, sukupuoli-identiteettiin ja seksuaaliseen suuntautumiseen liittyvän syrjinnän ja häirinnän ehkäiseminen

OULU

- Sivistys- ja kulttuuripalveluiden yhdenvertaisuus- ja tasa-arvotiimi
- huolehtii suunnitelman jalkautumisesta sivistys- ja kulttuuripalveluiden vastuualueille
- kerää tietoa ja raportoi tavoitteiden toteutumisesta
- yhdenvertaisuus-, tasa-arvo ja osallisuuden ohjausryhmä ohjaa koko kaupungin yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmatyötä

Yhdenvertaisuus ja tasa-arvosuunnittelu

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnittelu

(Hermeneuttinen malli)

Toiminnallisen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden suunnitelman arviointi ja seuranta

Toiminnallisen tasa-arvon- ja yhdenvertaisuuden suunnitelman arviointi vuodelta 2019 hyväksyttiin kaupunginhallituksessa 8.6.2020 §148.

Suunnitelmassa asetettuja tavoitteita ja toimenpiteitä arvioidaan myös vuodelta 2021.

Suunnitelman päivittäminen aloitetaan syksyllä 2021.

Suunnitelma laaditaan uudelle valtuustokaudelle huomioiden Oulun kaupunkistrategian sekä tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistävät ohjelmat ja suunnitelmat. Uusi tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimikunta, neuvostot ja ONE (Oulun nuorisovaltuusto) nimeävät työryhmään edustajansa. Järjestöjen edustajat ja kaupungin tasa-arvovastaavat ovat työryhmän jäseniä.

[Tasa-arvosuunnitelmat - Päätöksenteko ja hallinto - Oulun kaupunki \(ouka.fi\)](#) Arviointi vuodelta 2019 saavutettavassa pdf-muodossa.

OULU

- Ajankohtaista:
- Tavoitteiden arviointi vuodelta 2021
- Suunnitelman laatiminen alkavalle valtuustokaudelle

Hyvinvointia edistävät painopisteet vuodelle 2022

Lasten, nuorten ja perheiden tukeminen

Lasten ja perheiden hyvinvoinnin tukeminen omassa kasvu- ja kehitysympäristöissä. Syrjäytymisvaarassa olevien nuorten tukeminen UNICEFin Lapsiystävällinen kunta -toimintamallin mukaisten toimenpiteiden toteuttaminen: www.ouka.fi/lapsiystavallinen-kunta

Painopisteen siirtäminen erityistason palveluista perustason palveluihin

✓ Kouluterveyskyselyn tulokset saadaan syyskuussa 2021.

Kuntalaisten omaan hyvinvointiaktiivisuuteen ja koettuun hyvinvointiin vaikuttaminen

Kulttuurihyvinvointisuunnitelman toimeenpano

Liikunnallisen elämäntavan tukeminen

Lasten harrastamisen tukeminen

Ympäristöalueiden (viher- ja ulkoliikunta-alueet) kehittäminen siten, että ne palvelevat laajasti eri käyttäjäryhmiä sekä lisäävät alueiden viihtyvyyttä ja monipuolista ympäristöä

OULU

Taloussuunnittelu- ohje 2022

Tasa-arvoisen ja yhdenvertaisen osallisuuden ja vuorovaikutuksen edistäminen.

Osallisuus tarkoittaa yhteiskehittämistä, palvelujen suunnittelua ja kohdentamista erityisryhmille. Esimerkiksi saavutettavuus ja esteettömyys palveluissa, osallistuva budjetointi ym.

Hyvinvointia edistävät painopisteet vuodelle 2022

Eri väestöryhmien väliseen ja alueelliseen eriarvoistumiskehitykseen vaikuttaminen

Ennaltaehkäisevien toimien ja varhaisen tuen kehittäminen

Yhteisöllisyyden ja mielenterveyden tukeminen

Terveyttä edistävien elintapojen tukeminen

Alueellisen hyvinvointitiedon hyödyntäminen ja päätösten ennakoarviointi palvelurakenteen ja palvelutarpeen suunnittelussa kehittyä

Rakennetun ympäristön suunnittelussa ja toteuttamisessa huomioidaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen näkökulma

Ikäihmisten hyvinvoinnin ja toimintakyvyn tukeminen

Ikäpoliittisen ohjelman toimeenpano

Ikääntyvän väestön määrän kasvu huomioidaan palvelutarpeen kasvuna sekä esim. asumisen suunnittelussa

Koronan aiheuttama hoito- ja palveluvelka

OULU

**Taloussuunnittelu-
ohje 2022**

**Tilastotiedon
sukupuolinäkö-
kulman
huomioiminen.**

**Uusi laaja
hyvinvointikertomus
2021–2025
valmistuu syksyllä.**

Linkit

Oulun kaupungin suunnitelmat

- [Tasa-arvosuunnitelmat - Päätöksenteko ja hallinto - Oulun kaupunki \(ouka.fi\)](#)
- [Avoin hallinto - Päätöksenteko ja hallinto - Oulun kaupunki \(ouka.fi\)](#)
- [Vuorovaikutussuunnitelma - Yhteisötoiminta - Oulun kaupunki \(ouka.fi\)](#)
- [Lapsiystävällinen kunta - Oulu tietoa - Oulun kaupunki \(ouka.fi\)](#)

Kuntaliiton materiaaleja

- [Eurooppalainen tasa-arvon peruskirja | Kuntaliitto.fi](#)
- [Sukupuolten tasa-arvo sote-palveluissa | Kuntaliitto.fi](#)
- [Kaikkien kasvojen kunta. Opas yhdenvertaisuuden edistämiseen kunnan toiminnassa | Kuntaliitto.fi](#)

THL tasa-arvotiedon keskus

- <https://thl.fi/fi/web/sukupuolten-tasa-arvo/tasa-arvon-edistaminen/>

Kiitos!

Oulun kaupunki

 www.ouka.fi

 www oulu.com

 Oulun kaupunki - City of Oulu

 Oulun kaupunki

 @cityofoulu

OULU

Oulu Capital
of Northern
Scandinavia

